

Nr 34.

Av herr **Ericsson, Ollas, m. fl.**, med förslag till förordning
angående försäljning av rusdrycker m. m.

Vid förlidet års riksdag frambar riksdagens nykterhetsgrupp i inom bägge kamrarna avgivna motioner förslag till ny lagstiftning angående försäljning av rusdrycker. Beklagligtvis uppnåddes ej enighet om antagande av detta förslag. Det framgick emellertid av riksdagens förhandlingar, att den nuvarande lagstiftningen är föråldrad och att nyskapning på detta område är ett oavvisligt behov.

Den allmänna meningen inom landet kräver också en djupgående omläggning av bestämmelserna om rusdrycksförsäljningen. Härför talar bland annat den omfattande opinionsyttring, som för närvarande pågår till förmån för det av nykterhetsgruppen vid sistlidna riksdag framlagda förslaget. Hittills hava ett stort antal kommunalstämmor samt församlingar, föreningar och möten representerande 431,817 svenska medborgare uttalat sig för detta förslag, och säkerligen långt flere än dessa, som icke haft tillfälle att deltaga i opinionsyttringen, ansluta sig till densamma.

Då gruppen åter bringar frågan inför riksdagens prövning, sker det i den livliga förhoppningen, att riksdagen, med behjärtande av det oavvisliga reformbehovet, måtte enas om vårt förslag och sålunda i år bringa saken till sin lösning.

Det förslag, som gruppen härmed framlägger, är i allt väsentligt samma förslag, som frambars vid förlidet års riksdag. I detsamma hava upptagits de av bevillningsutskottet föreslagna formella förbättringarna. I sak skiljer det sig från utskottets förslag i åtskilliga avseenden.

Sålunda har gruppen icke kunnat godkänna den av utskottet föreslagna bestämmelsen, att det vid kommunal folkomröstning för förbuds

införande respektive upphävande skulle erfordras, att hälften av de *röstberättigade* röstat för införandet respektive upphävandet. Denna bestämmelse torde nämligen i allmänhet icke giva ett rättvist utslag, i det att de personer, som skulle hava röstat för förbudets införande respektive upphävande, men som icke haft tillfälle att deltaga i omröstningen, räknas såsom om de röstat emot. Den av andra kammaren tidigare godkända och av nykterhetskommittén förordade bestämmelsen, att det skall erfordras $\frac{2}{3}$ av de *röstande* för förbuds införande respektive upphävande, är att bestämt föredraga, och torde densamma giva en tillräcklig garanti för att det bakom ett beslut om införande av förbud respektive upphävande av detsamma står en mera allmän folkmening.

Vidare har gruppen i sitt förslag upptagit bestämmelserna om kontrollnämnder, vilka av bevillningsutskottet uteslötos. Med den erfarenhet man för närvarande har om bolagsstyrelsernas ofta ringa vilja att tillgodose nykterhetsintressena, lär det vara nödvändigt att tillse, att i en lagstiftning, som ålägger dessa styrelser så väsentligt vidgade befogenheter, organ skapas, som kunna övervaka bolagen att icke dessa underlåta fullgörandet av sina skyldigheter. Ett dylikt organ föreligger i kontrollnämnderna, och man torde icke kunna utesluta dem utan att försvaga den nya lagstiftningens nykterhetseffekt.

I följande avseenden har gruppen icke kunnat biträda bevillningsutskottets förslag utan återgått till sitt tidigare förslag.

a) I fråga om 18 § har utskänkningsböran ansetts böra allenast omfatta vin och öl.

b) Utskänkningsböran på passagerarefartyg, som enligt utskottets förslag skulle omfatta både vin och öl, har av gruppen ansetts böra allenast omfatta öl.

c) Bestämmelse om tillfällig utskänkingsrätt torde icke vara erforderlig.

d) I enlighet med gruppens förra året avgivna motion har bestämmelse om utskänkning i samband med måltidsinackordering uteslutits.

e) I enlighet med reservationerna till bevillningsutskottets betänkande har givits den åt gruppen föreslagna lydelsen av 80 §, 88 § 3 mom. samt 133 §.

f) Bestämmelserna angående förbud mot upplåtande av detaljhandel med rusdrycker inom eller omedelbart invid park inom stads planlagda område samt angående förbud mot rusdrycksutskänkning i samband med teaterföreställning, varieté, danstillställning o. d. har fått den lydelse, som av gruppen tidigare föreslagits.

g) Till 105 § har fogats ett nytt moment av innehåll, att Kungl. Maj:t må för hela riket och Konungens befallningshavande för länet påbjuda förbud mot eller inskränkningar i försäljning av rusdrycker.

I ersättningsfrågan framställa vi samma yrkande som förlidet års bevillningsutskott.

Liksom vid varje omfattande lagstiftningsfråga, där en mängd olika förhållanden beröras och där olika meningar kunna göras gällande, förefinnes det också bland nykterhetsgruppens medlemmar olika meningar ifråga om vissa detaljer, men gruppen är fullständigt enig om förslagets principer och väsentliga utformning.

På grund av vad sålunda anförts få vi härmed vördsamt hemställa,

1) att riksdagen måtte för sin del antaga vid denna motion såsom bilagor fogade förslag till

a) förordning angående försäljning av rusdrycker;

b) förordning om ändrad lydelse av 1—3, 6, 10, 11, 13 och 14 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka;

c) förordning om ändrad lydelse av 7 § i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet;

d) förordning om ändrad lydelse av 13, 23 och 31 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker;

e) förordning om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin; samt

f) förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

2) att riksdagen, under förutsättning att riksdagen antager ovanberörda författningsförslag, måtte, i anledning av införandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker,

dels medgiva, att till sådan ägare av gästgiveri, vilken på grund av bestämmelserna i 10 § av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin vid tiden för ikraftträdandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker är berättigad att

utskänka brännvin, må för rättighetens upphörande från och med år 1917 av staten utgivas ersättning med årligt belopp, som av Konungens befallningshavande fastställes efter de grunder, vilka finnas angivna i kungörelsen den 12 juli 1907 angående ersättning till gästgivare, som avstå från dem jämlikt förstnämnda lagrum tillkommande rätt till utskänkning, ävensom att änka efter manlig ersättningstagare må, därest äktenskapet blivit ingånget före den 1 maj 1907, efter mannens frånfälle under sin återstående livstid äga att uppbära den ersättning, vartill mannen, om han levat, varit berättigad,

samt bestämma, att gästgiveriägare, om han vill komma i åtnjutande av ifrågavarande ersättning, skall därom före den 1 september 1916 till Konungens befallningshavande i det län, varest gästgiveriet är beläget, ingiva ansökning och därvid styrka, att han i egenskap av gästgivare fortfarande är till utskänkning berättigad;

dels ock medgiva, att erforderliga medel för gäldande av ersättningsbelopp, som enligt ovan angivna grunder skola utbetalas, må utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel, och att till gästgivare beviljad ersättning av Konungens befallningshavande må utbetalas kvartalsvis vid början av varje kvartal från och med ingången av år 1917.

Stockholm den 26 januari 1915.

Ollas A. Ericsson.

August Ljunggren.

Carl Ekman.

Alfred Petré.

Ovan åberopade bilagor äro alldeles lika med dem, som fogats vid motionen nr 114 i andra kammaren av herrar Pettersson i Södertälje och Källman.